

Pszichológus Munkaközösség módszertani délelőtt
2010.június 1.

Délelőttünknek három fő célja volt:

- megismertetni a munkaközösség munkáját illetve azt, hogy személy szerint ki mivel foglalkozik, mi a speciális területe;
- bemutatni azt, hogy gyakorlatban hogyan működik szakmai protokollunk;
- illetve kiemelni azokat a területeket, ahol a pszichológusok és a pedagógus kollégák együttműködése hangsúlyozott, felvázolni a szerintük lehetséges módokat.

Munkacsoportunk 2010. márciusában alakult meg hivatalosan. Együttműködésünk azonban folyamatos volt már korábban is, jellege változott a munkakörök módosulásával.

A korábbi, fontos változások közé tartozik, hogy jelenleg minden csoportnak van pszichológusa, így csoport-szinten nyomon tudjuk követni a dinamikákat. Egy másik fontos változás, hogy kísérleti jelleggel, de több terápiás, fejlesztő foglalkozást is elindítottunk, melyek közül több jelenleg is működik.

A befogadó csoportban végzett pszichológusi munka: volt az egyik terület, amit Virágh Judit ismertetett. Az állapotfelmérés része az első interjú készítése, illetve egyes intelligenciát valamint személyiségállapotot vizsgáló tesztek felvétele. A tesztek részletesebb leírása megtalálható az AFI Pszichológusok Szakmai Protokolljában. A befogadó csoport pszichológusai a Kihelyező Bizottság tagjai. A kihelyezéssel kapcsolatos javaslat megalkotásában lényeges szerepet játszik a befogadó csoport nevelőinek adott növendékkel kapcsolatos véleménye, tapasztalata, ami plusz információt ad a fiatal csoportban mutatott viselkedéséről. A benyomásokat a rendszeres, heti megbeszéléseken szoktuk megosztani egymással.

Az egyéni konzultáció a pszichológiai munka egyik lényeges eleme, Hegyi Nóra beszélt róla.

Fajtái:

- eseti,
- rövid távú,
- hosszú távú konzultáció.

A konzultáció típusai eltérnek egymástól időtartamban, illetve célban. Minél hosszabb távú egy konzultáció, célja annál inkább az általános életvezetés formálása, a személyiségműködés korrekciója. Fontos az önkéntesség, de a már elindult, hosszú távú konzultációs folyamat megszakítása nem javasolt. A növendékeknél előfordul, hogy megterhelte őket az előző, ilyenkor különösen fontos a feljött érzések továbbgondolása. Illetve, a régi, „helyzetből való kilépés”, mint megoldási mód helyett, fontos, hogy más mintát lássanak. Itt különösen fontos a nevelők és a pszichológus együttműködése.

Az együttműködés meghatározó eleme a titoktartás is. Subáné Halmos Éva ismertette legfontosabb elemeit. Minden kollégára vonatkoznak az adatvédelem általános szabályai, illetve kinek-kinek a hivatása szerinti titoktartás is. A pszichológusok ebből a szempontból kettős helyzetben vannak. Az együttműködéshez, a növendék fejlesztéséhez elengedhetetlen egyes információk megosztása a

kollégákkal, ugyanakkor, az egyéni konzultáción elhangzottakkal kapcsolatban köti a pszichológusi titoktartás. A helyzetet feloldja, ha a pszichológus nem szó szerint mondja el, amit a növendék vele megosztott, de elmondja kialakult benyomását, véleményét a kollégáknak. Egyes információkkal (pl.: a növendéket vagy más veszélyeztető helyzet) kapcsolatban pedig tisztázni kell a növendékkal, hogy a pszichológusnak kötelessége elmondani.

Többféle kísérleti programot tartottunk az elmúlt évben.

Az egyik a szociális készség fejlesztő csoport. Kerényi Norman pszichológus kollégánk mellett két pártfogó vezetésével zajlott (Both Emőke, Horváth Sarolta). Érdekessége volt, hogy a Radnóti Miklós Gimnáziumból néhány lány is rész vett rajta. A csoportokat heti rendszerességgel tartották, összesen 6 alkalommal. Egyik tapasztalata az volt, hogy a fiúkra inspirálóként hatott a lányok jelenléte, a fiúk voltak azok, akik átvették a lányok normáit. Javaslatként megfogalmazódott egy külön módszertani délelőtt alkalma, aminek témája ez a foglalkozás lenne.

Egy másik kísérleti program volt a családi konzultáció. Budai András, mint családpedagógus illetve Hegyi Nóra pszichológus tartották 2008. szeptembertől 2009.januárig, havi egy vasárnap 8-11 óra között, a látogatási időben. Részvevői voltak : a látogató családok és a növendék. Célja volt:

- a növendék reintegrációjának segítése a családi konfliktusok rendezése által,
- a növendék családja és az intézet közötti együttműködés erősítése.

A tapasztalatok azt mutatták, hogy bár a családok együttműködőek voltak amikor ismertették velük a lehetőséget, maguktól egyszer sem jelezték igényüket. Egy kivétel volt, amikor egy apuka adta ki magából az intézettel kapcsolatos indulatait. A további tervekben szerepel, hogy a befogadó csoportban a konzultációt az újoncokat látogatóknál kötelezővé kellene tenni legalább egy alkalommal. Illetve fontos, hogy ha a nevelő kolléga úgy látja a helyzetet, hogy szükséges és lehetséges egy-egy növendéknél a családi konzultáció, javasolja a hozzátartozóknak. További kérés az, hogy a szakemberek közül ki vegyen részt rajta.

További tervünk még az esetmegbeszélések aktualizálása. 2009 szeptemberében kezdtük el az esetmegbeszéléseket rendszeresen tartani. Lényege, hogy egy-egy növendékkal kapcsolatban 4 havonta a különböző területen dolgozók megosztják tapasztalataikat A gyakorlat alapján azonban kiderült, hogy a csoport pszichológusa általában a nevelőkkel tud beszélni, sokszor más kolléga bevonása nehézségbe ütközik. Kidolgoztunk ugyanakkor egy értékelési szempontrendszert, ami alapján a növendékek értékelhetők, állapotuk változása nyomon követhető. A szempont rendszer néhány hónap múlva az új nevelési naplókban bevezetésre kerül, addig kérjük a kollégák véleményét a szempontokkal kapcsolatban. A rendszeres esetmegbeszéléseket az új formája alapján állapotfelmérésnek neveztük el, de természetesen, szükséges esetben megmarad a kötetlenebb, viszont több kollégát is bevonó esetmegbeszélés is.

A szempontrendszer a mellékletben olvasható, kérünk titeket, hogy olvassátok el, és ha bármilyen észrevételek, javaslatotok van, keressétek fel valamelyik pszichológus kollégát, és osszátok meg vele.

Köszönjük az együttműködést!

A Pszichológus Munkaközösség tagjai

Módszertani segédanyag
(a megadott kategóriáknál a megfelelő aláhúzendó)

A növendék a tárgyidőszakban szökésben volt (aláhúzendó, ez esetben a továbbiakat nem kell kitölteni).

A növendék szocializációs szintje az intézetben :

Melyik időszakban van a növendék? első   másod   harmad
Volt-e fegyelem sértése, ha igen, mi? Milyen büntetést kapott ezért? Hogyan reagált erre (elismerte-e felelősségét)?

Mennyire fogadja el a nevelői segítséget, irányítást?   elfogadja   passzívan hagyja
elutasítja

Van-e folyamatban lévő ügye?

Egyéb (pl.: ha szökésben volt, mennyi ideig, hogyan jött vissza):

Szociabilitása:

Milyen szerepet tölt be a csoportban?   centrális   perem helyzetű   egyik sem
változó

Hogyan érte el ezt a státuszt?

Milyen a társaihoz való viszonya?   együttműködő   önalávető   saját érdekét
nézi első sorban

Hogyan érvényesíti saját érdekeit?   nem tudja önmagát érvényesíteni   agresszióval(szóban
vagy tettleg)

Kikkel tölti szabadidejét?   meggyőzéssel
magányosan   társaival
változó

Hogyan tölti szabadidejét?   aktívan, tartalmasan (pl.: plusz munkát vállal)
aktívan, öncélúan (pl.:   másokat piszkál)
visszahúzó, de elfoglalja magát   visszahúzó, nem
tud mit kezdeni magával

Fejlesztendő terület(ek):

Pszichés állapota:

Volt-e korábban függősége? alkohol drog játékszenvedély egyéb
Ha igen, milyen mértékben (szer típusa használat gyakorisága)?
Jelenleg továbbra is veszélyeztetett-e?
Milyen az agresszió kezelési módja? hamar elveszíti a kontrollt tudatosan
képes visszafogni magát túlzottan kontrollálja magát, majd kirobban
változó, hangulatától függ le tudja vezetni
szociálisan elfogadható formában (pl.: sport)
Hogyan reagál stressz-helyzetekben? hetero agresszív autoagresszív
a nevelőhöz fordul, kialakított szociálisan elfogadható
önnyugtató stratégiákat (pl.: sport, zenehallgatás stb.) változó
Előfordult-e az autoagresszió bármilyen módja (pl.: falcolás)? Ha igen, erről hogyan számol
be, mihez köthető?
Mennyire reális önértékelése? alulértékeli képességeit reális túlértékeli
képességeit
Mennyire önálló? teljesen önállóan alkalmanként vannak önálló
megnyilvánulásai alapvetően önálló
Volt-e krízishelyzetben (pl.: haláleset a családban) az elmúlt időszakban? Ha igen, mi volt?
Hogyan oldódott?

Fejlesztendő terület(ek):

Mentális állapota:

Figyelme: hamar elkalandozik viszonylag hosszú időre (min 1 óra) leköthető
változó, inkább a hangulatától függ
Szövegértése: önállóan alapvetően nem érti meg az írott szöveget kis segítséggel érti
az írott szöveget önállóan képes megérteni az írott szöveget
Rövid távú memóriája: gyenge átlagos jó kiváló
Hosszú távú memóriája: gyenge átlagos jó kiváló
Van-e részképesség zavara (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia)? Ha igen, mi?
Szüksége van-e gyógypedagógiai fejlesztésre?
Részt vesz-e gyógypedagógiai fejlesztésen?
Fejlesztendő terület(ek):

Pszichológiai támogatása:

Van-e szüksége pszichológiai támogatásra? Ha igen, mire?
Részt vesz/vett-e egyéni konzultáción? Ha igen miért? Milyen gyakorisággal/hány
alkalommal?

Részt vesz-e csoportos foglalkozáson? Milyen típusún?
Pszichológiai támogatásában mi a kitűzött cél?

Egyéb megjegyzés:

